

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. október

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Augusztusban az ipar jelentősen, 11,1 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest részben az eltérő nyári leállások, részben a munkanaphatás miatt. Az építőipar teljesítménye 9 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól, ami az előző hónapokban mértnél jóval kedvezőbb adat. A kiskereskedelmi forgalom 5,8 százalékkal bővült. A foglalkoztatás a versenyszektor növekvő munkaerőigényének köszönhetően augusztusban tovább emelkedett. Az infláció növekedésnek indult, mértéke szeptemberben 0,6 százalékot tett ki. A költségvetési folyamatok továbbra is kedvezően alakulnak, 2015-ben a költségvetési hiány a tervezettnél 0,8 százalékponttal alacsonyabb lett.

Reálgazdaság

Az **ipar** termelése a nyers adatok alapján augusztusban kiemelkedő mértékben, 11,1 százalékkal bővült az erős bázis ellenére is, míg a bővülés mértéke a munkanaphatástól megtisztított adatok szerint 3,5 százalékos volt. A két mutató közötti eltérés oka, hogy idén augusztusban hárommal több munkanap volt, mint egy évvel korábban. Ez tehát azt jelenti, hogy a júliusi kisebb, de augusztusi nagyobb termelést részben valóban a nyári leállások tavalyitól eltérő megoszlása okozta. A jelentős súlyú feldolgozóipar kibocsátása 12 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezen belül több alágazat teljesítménye is több mint tizedével bővült: ilyen például a legnagyobb súlyú járműipar (16,6 százalék) mellett a gépek, gépi berendezések gyártása (16,9 százalék) és a gyógyszergyártás (18,8 százalék) is. A KSH által megfigyelt ágazatok szerződésállományának alakulásából az ipari teljesítmény további bővülésére következtethetünk: a teljes rendelésállomány 5,8 százalékkal, míg az új rendelések állománya 15,4 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban.

Az **építőipar** teljesítménye augusztusban már csak 9 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. Bár ez továbbra is csökkenést jelent, mégis sokkal kedvezőbb adat, mint a korábbi hónapokban mért, nagyobb arányú visszaesés. A szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint az építőipari termelés volumene 4,6 százalékkal haladta meg az egy hónappal korábbit. Most is különbözően alakult a két építményfőcsoport termelésének volumene: az épületeknél 7 százalékos növekedés (elsősorban új ipari épületek építésének köszönhetően), míg az egyéb építményeknél 23,9 százalékos visszaesés következett be – az uniós támogatások átmeneti csökkenése miatt, ám az előző hónapokhoz képest már ez is kedvezőbb adat. A szerződésállomány meglehetősen ellentmondásosan alakult augusztusban: míg az új szerződések állománya 13,3 százalékkal elmarad az egy évvel korábbtól, addig a teljes szerződésállomány 18,5 százalékkal magasabb annál.

Júliusban a **kiskereskedelmi** üzletek forgalmának volumene a nyers adatok szerint 2,9, naptárhatástól megtisztított adatok szerint pedig 4 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A mérsékeltebb bővülés oka az előző évi magas bázisban keresendő. Az augusztusi első becslés alapján a forgalom nyers adatok alapján 5,8, naptárhatástól megtisztítva pedig 4,3 százalékkal emelkedett az előző évi bázishoz képest. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek esetében naptárhatástól megtisztított értéken 2,8, a nem élelmiszer-kiskereskedelmi üzletekben 6,1, az üzemanyag-kiskereskedelemben pedig 7,5 százalékos növekedést figyeltek meg. Az olajárak az OPEC tagországainak megállapodását követően emelkedésnek indultak, amely visszafoghatja a kiskereskedelem bővülésének az ütemét.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 augusztusában a korábbi időszakoknál lassabb ütemben, de tovább javult. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított száma 5 ezer fővel, míg az aktívak száma 4 ezer fővel emelkedett újabb csúcstól elérve több évtizedes távlatban. Mindezek eredményeként a munkanélküliségi ráta szezonálisan kiigazított értéke 5 százalékra csökkent, amely 231 ezer munkanélkülit jelent. A júliusi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma 4 ezer fővel emelkedett. A növekedést, az előző hónaphoz hasonlóan teljes mértékben a versenyszektor adta, ahol 7 ezer fővel emelkedett a foglalkoztatás, míg a költségvetési szektorban 2 ezer fővel visszaesett. A bruttó bérek júliusban 5,1, míg a nettó bérek 6,7 százalékkal nőttek éves szinten, részben a közsféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően. A nettó reálbérek 7 százalékkal emelkedtek júliusban.

Költségvetési helyzet

Az **államháztartás** központi alrendszerének szeptember végi halmozott hiánya 2,4 milliárd forint volt, ami – az NGM tájékoztatása szerint – az elmúlt tizenöt év legkedvezőbb kilencedik havi adata. Szeptemberben a központi költségvetés 95,5 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 21,3, az elkülönített állami pénzalapok pedig 71,8 milliárd forintos többlettel zártak. A halmozott hiányhoz a kilencedik hónap 271,6 milliárd forintos többletével járult hozzá, szemben a tavalyi 39,7 milliárd forintos hiánnyal. Az első kilenc hónap – tavalyi évhez viszonyított – kedvezőbb teljesülése mögött a kedvező gazdasági folyamatok adóbevétel generáló hatása és az európai uniós források eltérő teljesülése áll.

Szeptemberben benyújtották a 2015. évi költségvetésről szóló zárszámadási törvényjavaslatot, amelyet már az Állami Számvevőszék is jóváhagyott. Az államháztartás 2015-re vonatkozó főbb adatai kedvezően alakultak, a pénzforgalmi hiány - döntően az uniós források megelőlegezése miatt - a GDP 3,6 százaléka lett (1 223,6 mrd ft). A kormányzati szektor európai uniós módszertan szerinti hiánya jóval kisebb lett a kitűzött célnál, a GDP 2,4 százaléka helyett 1,6 százalékban teljesült, ugyanezen módszertan szerint számított adósság rátája pedig 74,7 százalékra mérséklődött az előző évi 75,7 százalékról.

Monetáris folyamatok

Szeptemberben az éves **infláció** 0,6 százalékra emelkedett. Az élelmiszerek 0,8 százalékkal kerültek többbe, mint egy évvel korábban, amihez hozzájárult a cukor, az étolaj és az idényáras élelmiszerek drágulása, valamint a sertés- és baromfihús, illetve a tojás árcsökkenése. A sertéshús esetében azonban az áfacsökkentést követő ármérséklődés fokozatosan kezd eltűnni a piacról. A jelenlegi árszintet tekintve az áfacsökkentés ármérséklő hatásának mintegy felét már eltüntette az azóta bekövetkezett nettóár-emelkedés. A szeszes italok és dohányárak ára 2,0, a szolgáltatások ára 1,3, a ruházati cikkek és tartós fogyasztási cikkek ára 0,2 százalékkal emelkedett meg. A háztartási energia árában nem történt változás, míg az egyéb cikkek ára 0,7, ezen belül a járműüzemanyagok ára 3,9 százalékkal csökkent a tavalyi szeptemberi adathoz képest. A jegybank kommunikációja szerint tartósan alacsony infláció várható, amely csupán 2018 közepére közelíti meg a kitűzött 3 százalékos célt. Várakozásaink szerint 2017 végéig az alapkamat változatlan maradhat.